№ 32 ՏԱՐԵԲՈՓԻԿ ՏԱՐԻ Հոկտեմբերի 19 Հարաբերի

ՀՈՐ-ՅՈՒՂ

Հոկտեմբերի 19 Հարաբերի ՏԱՐԻ № 32

Տարեկան 10 ռուբլի, կես տարվա 6 ռուբլի, երեք տարվա 3 ր. 50 կ.
տարին 1 ր., հատ համարը 5 կ.:

Տարեկան ընդունվում են բոլոր գրախանութներում և գրավաճառներում:

Խմբագրատեղին հասցեն՝ Тифлисъ, Редакція „Нор-Дар“
Адрес Tiflis, Redaction „Nor-Dar“

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիս, 18 փետրուարի 1900 թ.

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Տեղական:
Հասարակական:
Քաղաքական:
Ֆելիետոն:
Հայ գրաբար հնագիտության:
Գրականական:
Ֆինանսական:—Առևտրական:
Տեղական նկարագրական:
Թեթև հանդիսական:
Ֆրանսիա:—Լուրեր:
Անգլիա:—Լուրեր:
Գերմանիա:—Լուրեր:
Ռուսաստան:—Պատմական հետաքրքրական:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ ՀԱՐՑԵՐ ՈՉԽԻՒՆ ԳՅՈՒՂԱՑԻՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

—

Ա.

Մեր օրերս հրատարակուեցաւ Թիֆլիսի հայ գաղութի 1891 թուականի մարդահամարի ամփոփումը։ Այդ մարդահամարի համաձայն Թիֆլիսի հայ բնակչութիւնը 25 տարուայ ընթացքում աճել է 90-ից 150 հազարի։ Այդ աճումը, որ ամենից աւելի նկատելի է եղել 1881—91 թուականներին, պէտք է վերագրել մասամբ հայ գաղթականութեան, որ ներհոսել է Թիֆլիս, մասամբ էլ հայ բնակչութեան բնական աճման։ Ինչպէս յայտնի է, Թիֆլիսի հայ գաղութը ամենից շատ է աճել 1881—91 թուականներին, երբ նրա թիւը կրկնապատկուեցաւ։ Ներգաղթը այդ տասնամեակում ամենից շատ է եղել 1881—85 թուականներին, երբ Թիֆլիս են եկել Ախալքալաքի, Ախալցխայի, Ալեքսանդրապոլի, Կարսի, Էջմիածնի, Նոր Բայազէտի, Սուրմալուի, Երեւանի, Նախիջեւանի, Շարուր-Դարալագեազի, Զանգեզուրի, Ղարաբաղի, Ղազախի, Շամախի, Գանձակի, Թելաւի, Ղարաղանդի, Ղարադաղի, Ղուբայի, Ղրիմի, Ռոստովի, Աստրախանի, Սամարայի, Պետերբուրգի, Մոսկուայի, Կիեւի, Օդեսայի, Վարշաւայի, Լոդզի, Պետրոկովի, Սոսնովիցի, Կալիշի, Կովնոյի, Սուվալկիի, Լիտվայի, Վիլնայի, Գրոդնոյի, Բրեստ-Լիտովսկի, Վոլինի, Պոդոլիայի, Կիեւի, Տաւրիդայի, Խերսոնի, Եկատերինոսլաւի, Պոլտաւայի, Խարկովի, Կուրսկի, Վորոնեժի, Տամբովի, Սարատովի, Սամարայի, Կազանի, Վիատկայի, Պերմի, Օրենբուրգի, Ուֆայի, Սիմբիրսկի, Սարատովի, Տամբովի, Վորոնեժի, Կուրսկի, Խարկովի, Պոլտաւայի, Եկատերինոսլաւի, Խերսոնի, Տաւրիդայի, Կիեւի, Պոդոլիայի, Վոլինի, Բրեստ-Լիտովսկի, Գրոդնոյի, Վիլնայի, Լիտվայի, Կովնոյի, Սուվալկիի, Լոդզի, Վարշաւայի, Օդեսայի, Կիեւի, Մոսկուայի, Պետերբուրգի, Կալիշի, Պետրոկովի, Սոսնովիցի, Ղրիմի, Ռոստովի, Աստրախան

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ՀԱՏՈՐԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

Ա.

Ի ՍԿԶԲԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ

մասին «C. Simond»-ի L'arménie Russe» աշխատության վրա, որ նրանում ամբողջ 60 էջանոց գրքույկի մեջ ոչ մի տող չկա Ռուսահայաստանի մասին, այլ միայն Թուրքահայաստանի։ Ֆրանսիացի հեղինակը, որ ոչ մի անգամ չի եղել Ռուսահայաստանում, ոչ մի տող չի գրել Ռուսահայաստանի մասին, ոչ մի անգամ չի հիշել Ռուսահայաստանի անունը, ինչպե՞ս կարող է նա գրել Ռուսահայաստանի մասին։ Ինչպե՞ս կարող է նա գրել Ռուսահայաստանի մասին, երբ նա ոչ մի անգամ չի եղել Ռուսահայաստանում

«Գենեթալ Կլիմենտը երեկ նոլից դբաւեց Ռենսբուրգը»։

ՊԱՐԴՆԵՒԵՐԴ.—Ռոբերտսի և Կրոնիէլի հանդիպումը կատարուեց այն սայլի առաջ, որը Ռոբերտսի գիշերային օթեւանն էր։ Երբ առաւօտեան ժամը 7-ին երկաց գեներալ Պրիցմանի առաջնորդութեամբ անգլիական գլխաւոր բանակին մօտեցող ձիաւորների փոքրիկ խումբը, Ռոբերտսը հայլենդերների զօրքերին հրամայից շար ի շար կանգնել։ Երբ ձիաւորները մօտեցան, Պրիցմանի աչ կողմից գալիս էր հասարակ հագուստով և լայնեզր գլխարկով մի մարդ. դա Կրոնիէն էր։ Ռոբերտսը և իւր շտաբը՝ եկողին ընդունեցին կանգնած. Պրիցմանը Կրոնիէին ներ կայացրեց այս խօսքերով. «Հրամանատար Կրոնիէ»։ Կրոնիէն զինուորական պատիւ տուեց Ռոբերտսին, որին Ռոբերտսը պատասխանեց նոյն ձեւով։ Երբ ձիաւորներն իջան ձիերից, Ռոբերտսը մօտեցաւ Կրոնիէին, ձեռքը մեկնեց ղէպի նա և ասաց. «Դուք պաշտպանւում էիք քաջարար»։ Ռոբերտսը Կրոնիէին առաջարկեց նախաճաշել։

Մինչև այժմ հաշուած է 3700 գերի, Մաթմի 2 թնդանօթ և ութիչ 3 թնդանօթ, որոնք ընկել են ապլիացիների ձեռքը։

ՆԻՒ-ՅՕՐԿ.—Այստեղ զովաբանում են Ռոբերտսի վաստաւոր ռազմավարութիւնը, բայց և ընդ սմին հիանում են բոէրների անձնական հերոսութեան վրայ։

«Tribuna»ն չի կասկածում, որ բրիտանացիների մեծահոգութիւնը սիրաշիտող գիծ կը մնայ թշնամու դէմ տարած յաղթանակի միջոցին։ Ինքը՝ Ռոբերտսը գեղեցիկ օրինակ է տալիս յաղթուած թշնամու հետ վարուելով կատարեալ քաղաքավարութեամբ, և հին նրա այս տրամադրութեանը մասնակից են նաև արտաքին գործերի մինիստրութեան մէջ. այն ժամանակ Մայուրայի տարեդարձը կարող է առիթ տալ, որ երկու ցեղերն էլ փոխադարձաբար հասկանան և յարգեն իրար։

«Newyorker Staatszeitung»-ը նկատում է, որ պատերազմի հետեանքն այժմ իսկ անտարակուսելի է, ոչ թէ նրա համար, որ Կրոնիէն ստիպուած էր անձնատուր լինել, այլ նրա համար, որ բէրներն անպայման անընդհանուր հանդիսացան յարձակողական դործողութիւններին։

ՈՒԱՇԻՆԳՏՈՆ.—Կոնգրեսի 30 անդամ Կրոնիէին հետևեալը. «Մի ացիալ Նահանգների ներկայացուցիչների ժողովի ստորագրող անդամ ներս չհորհուրդում ենք ձեզ և ձեր զինուորներին այն հերոսութեան և քաջութեան համար, որ ցոյց տուիք դուք մարդկային իրաւունքների օգտին մղած քաջազնական կռուի մէջ»։

ԼՈՆԴՈՆ.—Եւրոպական չատ լրագրների յայտնած այն միտքը, թէ Անգլիայի համար հասել է հաշտութեան պայմաններ առաջարկելու ժամը, որով հետև նրա պատիւը վերականգնած է, այստեղ ոչ մի արձագանք չի գտնում։ Ա ստեղ այն կարծիքն է տիրապետում, թէ այն լրագրները, որոնք գործը նկարագրում են այնպէս, որ կարծես թէ Անգլիան կռւում է մի քանի կապիտալիստների օգտին՝ ապահովելու համար ոսկեհանքերը և նուաճելու համար նոր երկիրներ, ամենևին չեն հասկանում անգլիացիների տրամադրութիւնը, որոնք ս հանում են, թէ ինչպէս իրենց հայրենակիցներ անձնուիրաբար զոհում են իրենց կեանքը, որպէս զի ի կողմից պաշտպանեն բրիտանական հողը և միւս կողմից միանգամ ատմիշտ ապահովեն Անգլիայի գերիշխանութիւնը Հարաւային Աֆրիկայում։ Եթէ բոէրների պատերազմական ոյժը չընկճուի, Անգլիան ստիպուած կլինի Հարաւային Աֆրիկայում պահել 100,000 հոգուց բաղկացած տեղական զօրք միմիայն նրա համար, որ իւր տնտեսներն ազատ պահի նոր խուժումներից. դա մի անտանելի բեռ կը լինէր, ուստի անխոհեմութիւն է ներկայ րոպէում տնտեսական չարժառիթներից խօսել հաշտութեան մասին։

Խմբագիր հրատարակիչ՝

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԾՆՈՂԱՑԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Սոլոլակ, Սադովայա փողոց, № 64)

(սեպհական տուն)

Հեռաձայն № 130

Երեվեկ հիւանդների ընդհանուր ընդունելութիւն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը՝ ժամ 2—4-ը յետ ընկը. վճարը հիւանդների կարողութեան համեմատ, մանաւանդ ընդունելութիւն ամենայն օր՝ ժամը 8—10 առաւօտեան—վճարը 2 ր.։ Դիշերօթիկ հիւանդները և ծննդաբերք կանայք ընդունւում են գիշերուայ և օրուայ ամեն ժամանակ, բայց այդ մասին առաջուց տեղեկութիւն պիտի արուի. վճարը որոշ դեմք է ըստ դասակարգերի։ Հունարները ւուի են։ Գինեկոլոգիայի բաժան ձրունք ընդունողները վճարում են 1 մ. 50 կ. մինչև 8 ր մի օրուայ դիշերուայ ըտաքը. ծննդաբերական բաժանմունքը մանողները—1 ր. մինչև 5 ր. մի օրուգիշերուայ համար։ Երկունքից ազատուելը 10 ր. մինչև 50 ր.։ Անդամահատութիւն ըստ համաձայնութեան ժամանակ ձրի։ Հունարների համար 1 ական մահճակալ է դրուած իրաքանչիւր բաժանմունքում, ուր տեղաւորւում են նրանք տեսչի և նրա պ. պ. նկերների առարկութեամբ ձրի։

Հիւանդանոցի տէր և տեսուչ

Մ. ՄԿՐՏՉԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շաբաթ, փետրուարի 19-ին

«ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱՆ» ԴԱՀԼԻԶՈՒՄ

ՍՈԼԱԼԿԻ ՉՐԻ ԵՒ ԷՓՆԵՏԻՆ ՃԵՇԿՐՏԱՆ

օգտին կրթարան

ԴՐԱԿԱՆ-ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

I.

ԿՈՆՑԵՐՏԻ ԲԱԺՆՄՈՒՆՔ

Մասնակցութեամբ տ. տ. Ա. Օ. Բորիսենկո էնսկու, Ա. Ի. Տուլաևի և պ. պ Մ. Տ. Վասիլևի, Գ. Մ. Դոլուխանովի և Դ. Մ. Փուղինովի։

II.

«ԸՆԱԿԵՐԿՈՒԹԻՒՆ»

Կոմեդիա կատակ 1 գործ. հեղ. Շևեովի։ Մասնակցում են՝ տ. Ե. Ա. Վէյման և պ.պ. Գ. Ա. Օպոչինին և Վ. Ն. Պախոմով։

III.

«ՄԿՆԻԿ»

Կոմ. 1 գործ. հեղ. Ռոզոյի։ Մասնակցում են՝ օր. Ն. Ա Պապյեան և պ. Վ. Լ. Վէյման։

Ներկայացումից յետոյ

ՊԱՐԵՐ

Տոմսակները, 5 ր. 10 կոպէկից մինչև 2 ր. 10 կ., կարելի է ստանալ տ. Մ. Զ. Ծովեանեանի մօտ (Սերպիեսկայա և Լերմոնտովսկայա փողոցների անկիւն, սեպ. տուն)։ Պարերեկոյթի տոմսակները, 2 ր 10 կ., կրամաեսուն ժողովարանի դանձիճի մուտքում։

Սկիզբն է 9½ ժ. երեկոյեան

(241) 2 2

ԱՄԵՆԱՅՆՅՏՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԻ

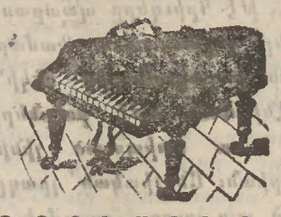

ՌՕՅԵԱԼՆԵՐ

ԴԱՇՆԱՄՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

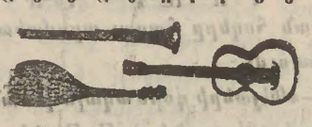

Փողհարմոնիումներ, ջութակներ, կիթառներ, ֆլէյտներ, կլարնետներ, ձայնախաղեր, լարեր և այլն և այլն.

Բոլոր տեսակ գործիքների համար գինը կարելի է վճարել մաս առ մաս։

ՆՈՐ-ՊՐԷՅՍԿՈՒՐԱՆՏՆԵՐՆ

ՈՒՂԱՐԿՈՒՄ ԵՆ 2ՐԻ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ԵՒ ՀՍՏՆԱՋԵՐԻ ԿՈՂԿԱՍԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ

Դ Ե Գ Օ

Բ. Մ. ՄԻՐԻՄԱՆՅԵՆՑԻ

Музыкальное депо

Б. М. МИРИМАНЯНЪ

тифлисъ, дворцовая ул. 36—36

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՄՐՑՑ Մ. ԳԵՐՑԳԵՑԻ

ՄԵՔԱՊԻ ԵՂԻՍԱԲԷԹ

ՎԷՊԻՒ

ԳԻՆ 30 ԿՈՊ.

Դիմել Թիֆլիսի և Բաքոյի գրավաճառներին, կամ հեղինակին՝ Баку, Сабатъ Гарягашу

(X) 5—4

КРАСКА

ДЛЯ ВОЛОСЪ

„ПРИМА-ИНДІАНЪ“

С.-Петербургской

ТЕХНО-ХИМИЧЕСКОЙ ЛАБОРАТОРІИ

быстро, прочно и натурально окрашиваетъ волосы въ черный, темно-русый и русый цвѣтъ.

Главный Складъ:

С.-Петербургъ, Коломенская, д. № 1.

продается вездѣ

(М.) № 59409 12 7

Բարձր դասակարգի կանայք ինչպէս և գեղեցկութեան ամենանշանաւոր դիւրանաւհները հրաժարուելով ծանր կոճղ-կրեմ (Cold Creme), որ դառնահամէ և իւղալի տեսք է տալիս ի նմ։ Դրագէմքանոց նրանք գործ ենածծում։

CREME-SIMON

Կրեմ-Սիմոն) գեղեցկի հոտ ունեցող արտադրութիւնը, որ կրկէք չի փշանում և պինդացնող ու փոխիկացնող յատկութիւններ հետ միասին առաւելութիւն ունի պահպանելու գէմքի դոյնի չհորհրդութիւնն ու երիտասարդական թարմութիւնը։

LA POUDRE SIMON

(Պուդր Սիմոն) LE SAVON A LA CREME SIMON Օճառ Սիմոնի) անուն նոյն հոտը ի յարգում են նրա զարմանալի յատկութիւնները։

J. SIMON, 13 rue Grande Batelière. Paris. Մատ-մատ վաճառում է վարսավիրների, պարֆիւմերների և գեղագործների մօտ։

M 144080 12—8

Լոյս տեսաւ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆՑԻ

ՄԵԼԻՔ-ԲԷԳԼԱՐ

պատմական պէշման

ԳԻՆՆ Է 10 ԿՈՊԷԿ

Դիմել՝ Тифлисъ, Центральная Книжная торговля, կամ Кавказская Книжная Торговля և կամ թէ հեղինակին Тифлисъ, Чавчавад ул. д. зевская Маркарова №25-а. 6—5

(225)

(М.) 35389 52—11

Лучшія средства для зубовъ:

ТИМОЛОВЫЙ ЗУБНОЙ ЭЛИКСИРЪ,

ТИМОЛОВЫЙ ЗУБНОЙ ПОРОШОКЪ,

НО ТОЛЬКО

С.-Петербургской

ТЕХНО-*химичес. лабораторіи*

Остерегаться подражаній

Главный Складъ:

С.-Петербургъ, Коломенская, д. №12.

продается вездѣ

М. № 59421 9—6

ԳՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ. ՍՐՍԿՈՒՄՈՒ

ՄԱՏԻԿՈՅԻՑ

Պատրաստուած է բացառապէս մատիկոյի (Պերուվիանի բոյս) տերեւներից

ԴԵՂՈՆ ՊԵՐԻԶՈՒՐՄ

Դեղագործներ ԳՐԻՄՕ և Ընկ.

8, Rue Vivienne

— եւ դեղատուներում —

(М) 184856 21—5

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

(բանկային տուն)

ՉԱԽԻՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

(Ռոստովում Դոնի վրայ)

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՍՑԷՆ ԲԱՆԿԱՐԵԶՈՒ

(БАНКМЕЗОНЪ РОСТОВДОНЪ)

Կատարում է բանկային ամեն տեսակ գործեր՝

ԳՆՈՒՄՆԵՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Ռուսական և արտասահմանի °/₀ °/₀ արժէթղթերի, ոսկու, դրամի տ ցիաների և օրլիգացիաների.

ՋԵՂՋ

Ամեն տեսակ թղթերի, մուրհակների, դուբլիկատի, կոնոսամենտների.

ԻՆԿԱՍՍՈ

Ամենատեսակ վաւերագրների Ռուսաստանի և արտասահմանի բոլոր քաղաքների վրայ

ԵՐԵՏԿԷՍ ԿՈՎԿԱՍԻ

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Որպէս դրամական, այնպէս և ապրանքի.

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Փոյի աշխարհիս բոլոր քաղաքները, իսկ ամառները նաև Ռուսիայի և արտասահմանի բուժարանները (կուրորտները—(պաստով և հեռագրով)

ԲՈՐՍԱՅԻՆ,

Ցանձնարարութիւններ Պետերբուրգի, Մոսկուայի և ուրիշ տեղերի բորսաներին (բիրժա)

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀՍՁԻՆԵՐ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏՆԵՐ (ՎԿԼԱԴ

Ընդունում է ի պահպանութիւն թանկագին իրեր

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՏՈԻՆԸ

ՎՃԱՐՈՒՄ Է 4—6 ½ °/₀ °/₀

Նամակների համար հասցէն՝ Ростовъ на Дону Банкирскій домъ Чахировъ и К° 50—2

[234]

Подпишитесь на музыкальный [нотный] журналъ и газету

1900 г. „НУВЕЛЛИСТЪ“ годъ изданія

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА ГОДЪ Съ преміями и газетой 5 р.

Съ доставкой и перес.—6 р. загран.—8 р.

Отдѣльные нумера по 1 руб. съ пересылкой.

Подписка принимается въ Главной конторѣ редакціи: Б. Морская, 26 и при складѣ роялей и піанино К. И. Бернгардъ, Невскій, 50, въ С.-Петербургѣ, а также во всѣхъ лучшихъ музыкальныхъ магазинахъ Имперіи. Объявленія—по 40 коп. за строку.

Допускается разсрочка: при подпискѣ—2 руб.—къ 1-му Апрѣля—2 руб.—остальные—къ 1-му іюня.

Съ 1-го Января 1900 г. Нувеллистъ вступаетъ въ седьмое десятилѣтіе существованія и дастъ за 5 руб. въ годъ—въ 12-ти альбомахъ до 500 страницъ нотъ [стоющихъ въ продажѣ не менѣе 60 руб.]: состоящихъ изъ не слишкомъ трудныхъ новѣйшихъ и лучшихъ фортепіанныхъ пьесъ въ 2 и 4 рукъ попурри изъ оперъ, оперетъ. появляющихся на нашихъ сценахъ, новѣйшихъ модныхъ танцевъ, романсовъ, мелодекламацій, цыганскихъ пѣсенъ, дѣтскихъ пьесъ и пѣсенокъ и, изъ всего, что интересно, красиво и на что является усиленный спросъ въ нотныхъ магазинахъ. Кромѣ того: Два художественно исполненныхъ портрета знаменитыхъ музыкальныхъ дѣятелей. Кромѣ того: Безплатную премію во выбору изъ 100 Альбомовъ пьесъ или танцевъ, сборниковъ романсовъ, полныхъ оперъ и самоучителей для фортепіано и пр. или спеціально издающійся къ концу года „Альбомъ-Премія“ поступающій потомъ въ продажу за 3 р. Кромѣ того: „Музыкально-театральную газету“. Сотрудниками „Нувеллиста“ состояли: Глинка, Даргомыжскій, Рубинштейнъ, Чайковскій и мн. др. Сочиненія лучшихъ композиторовъ всего міра и теперь будутъ украшать страницы его, при чемъ особое вниманіе будетъ обращено на разнообразіе матеріала и на преобладаніе общепонятной музыки, болѣе легкаго репертуара.

Фортепіаннаго матеріала и матеріала для пѣнія въ 1900 г. будетъ вдвое больше, чѣмъ въ предыдущіе года, т. к. редакція нашла цѣлесообразнѣе упразднить на будущее время помѣщеніе пьесъ для разныхъ струнныхъ и др. инструментовъ. 3—3

Дозв. цензурою. Тифлисъ, Февр. 18-го дня, 1900 г. Տպարան Ս. Մելիք-Շահնազարեանի А. О. Меликъ-Шахназаріанца, Воронц. Набережн. церковный домъ